

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas lietuvių kalba	Dalyko (modulio) pavadinimas anglų kalba	Kodas
Paveldas: nuo globalumo iki vietos kultūros	Heritage: from Globality to Local Culture	

Anotacija

Pasitelkus kultūros paveldą kaip atvejį gilinamasi į nacionalizmo ir globalizacijos reiškinius, jų poveikį kultūrai, mokoma analizuoti ir kritiškai vertinti šiuolaikinės kultūros procesus. Nacionalizmas ir globalizacija, šiuo atveju, traktuojami kaip pasaulėvokos ar ideologijos, darančios esmingą įtaką šiuolaikinės visuomenės savivokai ir kultūrai; paveldas – suprantamas plačiausia prasme, apimant materialius ir nematerialius, kilnojamus ir nekilnojamus išteklius, naudojamus visuomenės kultūrinėms, politinėms bei ekonominėms reikmėms.

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. Salvijus Kulevičius Kitas (-i): Kamilė Daugėlienė	Istorijos fakultetas (Universiteto g. 7, Vilnius)

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
pirmoji	bendrujų universitetinių studijų

Įgyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
auditorinė, savarankiškas darbas	rudens semestras, pavasario semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam

Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra
--	---

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas

Modulio tikslas – suteikti žinių apie nacionalizmo ir globalizacijos reiškinius bei jų poveikį kultūros ir paveldo sampratai, išmokyti analizuoti ir kritiškai vertinti šiuolaikinės kultūros procesus. Nacionalizmas ir globalizacija, šiuo atveju, traktuojami kaip pasaulėvokos ar ideologijos, darančios esmingą įtaką šiuolaikinės visuomenės savivokai ir kultūrai; paveldas suprantamas kaip apimantis materialius ir nematerialius, kilnojamus ir nekilnojamus išteklius, naudojamus visuomenės kultūrinėms, politinėms bei ekonominėms reikmėms, ir traktuojamas kaip viena simptomiškiausių (ideologijų ir pasaulėvokų kaitą puikiai atspindinčių) nūdienos visuomenės kultūros išraiškų.

Moduliu ugdomos šios kompetencijos:

- gebėjimas suprasti, analizuoti ir vertinti supantį socialinį pasaulį (šiuolaikinės kultūros tendencijas) bei humanistinius visuomenės plėtros procesus;
- bendrujų kultūrinių kontekstų (nacionalizmo, globalizacijos) ir pagrindinių istorijos klausimų (modernios visuomenės formavimosi) išmanymas;

<ul style="list-style-type: none"> • įsisavinus kultūros ir paveldo daugiaperspektyvumo (įvairovės) idėją bei suvokus paveldo svarbą europiniam, nacionaliniam, lokaliai ir individo tapatumui, bus gebama kūrybingai veikti daugiakultūrės visuomenės gerovei, analizuoti ir vertinti visuomenės bendrabūvio procesus, jų galimus iššūkius ir pasekmes bei jausti atsakomybę už nacionalinę kultūrą. 		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- išmanys paveldą kaip kultūros, politikos ir ekonomikos išteklių bei suvoks jo svarbą šiuolaikinės visuomenės kultūrai ir tapatumui	- probleminis dėstymas, - literatūros analizė, - sąvokų žemėlapis, - atvejo analizė, - grupinė diskusija	- egzaminas (atviro tipo klausimai)
- išmanys modernios ir šiuolaikinės (? postmodernios) visuomenės pagrindines raidos tendencijas bei esminius šių visuomenių bruožus; gebės atpažinti bei paaiškinti nacionalizmo ir globalizacijos reiškinius bei jų poveikį paveldo ir apskritai kultūros sampratai, procesams	- probleminis dėstymas, - literatūros analizė, - atvejo analizė	- egzaminas (atviro tipo klausimai)
- įsisavins kultūrinės įvairovės reiškinį ir gebės jį atpažinti; suvoks skirtumus tarp bendraeuropinės, nacionalinės ir vietos kultūros/tapatumo idėjų bei išraiškų, gebės atpažinti jų sąveikas; gebės formuluoti siūlymus (grįstus bendraisiais principais, praktiniais metodais ir/ar gerą patirtimi), kaip spręsti dėl skirtingų sampratų ar interpretacijų kylančius konfliktus	- probleminis dėstymas, - literatūros analizė, - atvejo analizė, - praktinė užduotis	- egzaminas (atviro tipo klausimai), - praktinės užduoties atlikimo pristatymas
- gebės analizuoti ir kritiškai vertinti šiuolaikinės kultūros procesus	- probleminis dėstymas, - literatūros analizė, - praktinė užduotis	- praktinės užduoties atlikimo pristatymas
- suvoks paveldo sampratos kaitą (istorinė perspektyva), naujausias tendencijas (dabartinė perspektyva) ir galimas raidos kryptis (ateities perspektyva) bei tai įtakojusias ar įtakojančias teorines ir filosofines koncepcijas	- probleminis dėstymas, - literatūros analizė, - sąvokų žemėlapis	- egzaminas (atviro tipo klausimai)

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	P a s k a i t o s	K o n s u l t a c i j o s	S e m i n a r a i	Pr a t y b o s	La b o r a t o r i n i a i d a r b a i	Pr a k t i k a	E. m o k y m a s (i s)	Vi s a k o n t i n i s d a r b a s	S a v a r a n k i š k a s d a r b a s	Užduotys
1. Paveldo studijų pradžiamokslis 1.1. Paveldo reiškinio apibrėžimas ir pagrindiniai paveldo dėmenys 1.2. Paveldas kaip kultūros, politikos ir ekonomikos išteklius 1.3. David Lowenthal: paveldo misija ir paveldas kaip klastotė 1.4. Disonuojančio paveldo teorija ir praktika <i>Seminaras: 1.3 tema</i>	6		2					8	6	- paskaitų medžiagos analizė, - nurodytos literatūros studijos (privalomosios literatūros 6 pozicija, p. 281–399)

2. Nacionalizmas. Naujasis kultūros modelis ir moderniosios paveldo sampratos gimimas 2.1. Nacionalizmo sampratos pagrindai (pagal Ernest Gellner) 2.2. Nacionalinės kultūros ir nacionalinio paveldo koncepcijos 2.3. Paveldo svarba nacionalinei kultūrai ir nacionaliniam tapatumui. Lietuviškosios patirtys 2.4. Atvejo analizė (analizei pasirenkamas tų dienų aktualijas atitinkantis konkretus atvejis) <i>Seminaras: 2.4 tema</i>	6		2					8	6	- paskaitų medžiagos analizė, - nurodytos literatūros studijos (privalomosios literatūros 3 pozicija, p. 13–23, 65–86), - pasirengimas diskusijai
3. Globalizacija: teorija, samprata, istorija 3.1. Globalizacijos reiškinių sampratos pagrindai 3.2. Laiko ir erdvės pokyčiai 3.3. Globalizacijos istorinės raidos periodai 3.4. Globalizacijos teorija: globalistai, skeptikai, transformacionalistai <i>Seminaras: 3.1 tema</i>	6		2					8	6	- paskaitų medžiagos analizė, - nurodytos literatūros studijos (privalomosios literatūros 9 pozicija, p. 11–41; 1 pozicija, p. 17–26; 10 pozicija, p. 203–214), - pasirengimas diskusijai
4. Globalizacijos pasekmės: kultūra, tapatybė, paveldas 4.1. Deteritorizacija ir jos veiksniai 4.2. Kultūrinė homogenizacija ir heterogenizacija 4.3. Šiuolikinės tapatybės plėtra 4.4. Globalizacija ir nacionalizmas: globalus vs. tautinis 4.5. Globalizacija ir paveldo disonansai <i>Seminaras: 4.3 ir 4.4 temos</i>	6		2					8	6	- paskaitų medžiagos analizė, - nurodytos literatūros studijos (privalomosios literatūros 7 pozicija, p. 92–107), - pasirengimas diskusijai
5. Paveldo industrija: ekonomika ir jausmai 5.1. Paveldas kaip ekonominis ir emocinis išteklius 5.2. Paveldo interpretavimas ir aktyvi jo išteklių vadyba 5.3. Paveldo industrijos ir paveldo bumo reiškiniai 5.4. Paveldas ir emocijos: nostalgija 5.5. Masinis turizmas ir jo pasekmės: urbanistinis paveldas <i>Seminaras: 5.3 tema</i>	6		2					8	6	- paskaitų medžiagos analizė, - nurodytos literatūros studijos (privalomosios literatūros 2 pozicija, p. 147–158), - pasirengimas diskusijai
6. Kurso apibendrinimas: paveldas – nacionalinis, tarptautinis, vietos <i>Seminaras</i>			2					2	12	- studijuotos medžiagos apibendrinimas, - nurodytos literatūros studijos (privalomosios literatūros 5 pozicija, p. 150–166), - pasirengimas diskusijai
7. Praktinės užduoties atlikimas ir pristatymas		2	4					6	20	- praktinės užduoties atlikimas, - praktinės užduoties pristatymas
8. Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas									20	- studijuotos medžiagos pakartojimas ir apibendrinimas
Iš viso	30	2	16	0	0	0	0	48	82	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
<p>Darbas auditorijoje seminarų metu</p> <p>Pastaba: esant dideliame studentų skaičiui, seminarai bus organizuojami grupėmis.</p>	20		<p>10 balų: studentas ne tik puikiai žino ir supranta studijuojamą temą, bet ir geba nagrinėti ją viso dalyko kontekste, geba laisvai abstrahuotis nuo studijuotos medžiagos, savarankiškai prieiti prie išvadų, o išvados yra originalios ar pretenduoja į originalumą, remiasi dėstytojo nurodyta papildoma arba dėstytojo nenurodyta medžiaga, esama akivaizdus ir aiškiai argumentuoto kritinio mąstymo, gebama argumentuotai susieti teorinius ir praktinius disciplinos aspektus;</p> <p>8–9 balai: studentas žino ir labai gerai supranta studijuojamą temą, geba tarpusavyje susieti atskirus temos aspektus, nuosekliai prieina prie išvadų, demonstruoja kritinį mąstymą ar aiškias jo užuomazgas;</p> <p>6–7 balai: demonstruojamos paviršutiniškos temos žinios, siauro aspekto išmanymas ar kelių aspektų išmanymas, nesugebant jų susieti į visumą, stokojama kritinio mąstymo;</p> <p>5 balai: dėstytojo nurodytoji seminarų medžiaga yra neįsisavinta arba įsisavinta labai paviršutiniškai, nesugebama įsilieti į seminarų temos nagrinėjimą, seminaro tema suprantama labai paviršutiniškai;</p> <p>1–4 balai: studentas visiškai nesuvokia temos specifikos, neturi pagrindinių temos žinių.</p>
<p>Praktinės užduoties atlikimas ir pristatymas</p> <p>Užduotis: identifikuoti disonuojančio (konfliktinio) paveldo atvejį, atskleisti konfliktą sąlygojančias priežastis ar aplinkybes ir pateikti siūlymus dėl konflikto sprendimo.</p>	40	iki gruodžio 24 d.	<p>10 balų: studentas ne tik puikiai žino ir supranta analizuojamą klausimą, bet ir geba nagrinėti jį viso dalyko kontekste, geba laisvai abstrahuotis nuo studijuotos medžiagos, savarankiškai prieiti prie išvadų, o išvados yra originalios ar pretenduoja į originalumą, remiasi dėstytojo nurodyta papildoma arba dėstytojo nenurodyta medžiaga, esama akivaizdus ir aiškiai argumentuoto kritinio mąstymo, gebama argumentuotai susieti teorinius ir praktinius disciplinos aspektus;</p> <p>8–9 balai: studentas žino ir labai gerai supranta analizuojamą klausimą, geba tarpusavyje susieti atskirus temas aspektus, nuosekliai prieina prie išvadų, demonstruoja kritinį mąstymą ar aiškias jo užuomazgas;</p> <p>6–7 balai: demonstruojamos paviršutiniškos temos žinios, siauro aspekto išmanymas ar kelių aspektų išmanymas, nesugebant jų susieti į visumą, stokojama kritinio mąstymo;</p> <p>5 balai: dėstytojo nurodytoji medžiaga yra neįsisavinta arba įsisavinta labai paviršutiniškai, klausimo tema suprantama labai paviršutiniškai;</p> <p>1–4 balai: studentas visiškai nesuvokia dalyko specifikos, neturi pagrindinių temos žinių.</p>

<p>Egzaminas</p> <p>Du atviro tipo klausimai: vienas iš kultūrinių procesų analizės ir jų vertinimo, kultūrinių kontekstų išmanymo srities; antras – iš paveldo studijų srities.</p>	40	sausis	<p>10 balų: būdingas sklandus, aiškus, išsamus, kritiniu bei originaliu mąstymu pasižymintis, forma ir turiniu nepriekaištingas minčių dėstymas, darbo teiginiai yra aiškiai ir nepriekaištingai argumentuoti, gebama ne tik užčiuopti nagrinėjamų temų teorinius ar praktinius probleminius aspektus, bet ir pateikti argumentuotus ar realius jų sprendinius;</p> <p>8–9 balai: atsakoma į visus dėstytojo iškeltus uždavinius, demonstruojamas kritinis mąstymas ar aiškios jo užuomazgos, gebama tarpusavyje susieti atskiras dalyko temas ar aspektus, esama negausių neesminių formos ir / ar turinio trūkumų;</p> <p>6–7 balai: darbas yra kompiliacinio arba aprašomojo pobūdžio, esama gausių akivaizdžių, tačiau neesminių formos ir / ar turinio trūkumų, nėra jokių kritinių, vertinamųjų įžvalgų arba jos yra minimalios, visiškai nepagrįstos;</p> <p>5 balai: darbas yra kompiliacinio pobūdžio, jame esama tik minimalių dalyko žinių, nedemonstruojami elementariausi disciplinos išmanymui reikalingi gebėjimai, esama esminių turinio trūkumų;</p> <p>1–4 balai: darbas yra plagiatas arba jame vyrauja plagiato elementai ir / arba visiškai neatsako į iškeltus uždavinius, ir / arba visiškai neesama tyrimo užuomazgų.</p>
--	----	--------	---

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla	Prieiga internete ar VU bibliotekoje
Privalomoji literatūra					
1. Rasa Čepaitienė	2010	<i>Paveldosauga globaliajame pasaulyje</i>		Vilnius: Lietuvos istorijos institutas	VU bibliotekoje
2. Rasa Čepaitienė	2011	„Praeities suprekinimas urbanistinėse erdvėse“, <i>Urbanistika ir architektūra</i>	t. 35(2), p. 147–158	Vilniaus Gedimino technikos universitetas	https://journals.vgtu.lt/index.php/JAU/article/view/5627/4885
3. Ernest Gellner	1996	<i>Tautos ir nacionalizmas</i>		Vilnius: Pradai	VU bibliotekoje
4. Vytautas Jarutis	2011	„Kultūros paveldas, tautinė valstybė ir globalizacija: tarpusavio ryšiai ir įtakos“, <i>Politologija</i>	t. 6 (3). p. 87–116	Vilnius: Vilniaus universitetas	www.zurnalai.vu.lt/politologija/article/view/8268/6140

5. Salvijus Kulevičius	2009	„Reliatyvistinė paveldosaugos samprata: prielaidos, principai, galimybės“, <i>Lietuvos istorijos studijos</i>	t. 24. p. 150–166	Vilnius: Vilniaus universitetas	www.researchgate.net/publication/269992215_Realiatyvistine_paveldosaugos_samprata_prielaidos_principai_galimybes_In_Lietuvos_istorijos_studijos_2009_t_24_p_150-166
6. David Lowenthal	2009	„Paveldo klastojimas“, in: <i>Gamtos ir kultūros paveldas: perteikimas ir ugdymas: chrestomatinių tekstų rinktinė</i> , sud. Rasa Čepaitienė, Vilnius, 2009, p. 281–304.		Vilnius: Eugrimas	VU bibliotekoje
7. Gil Manuel Hernandez i Marti	2006	„The deterritorialization of cultural heritage in a globalized modernity“, <i>Transfer: journal of contemporary culture</i>	t. 1. p. 92–107		https://lull.cat/IMAGES_175/transfer01-foc04.pdf
8. Almantas Samalavičius	2003	„Globalizacija, nacionalinė kultūra ir tapatumas“, <i>Kultūrologija</i>	t. 10. p. 10–20	Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas	www.researchgate.net/publication/342360596_Globalizacija_nacionaline_kultura_ir_tapatumas
9. John Tomlinson	2002	<i>Globalizacija ir kultūra</i>		Vilnius: Mintis	http://skaitiniai.org/book/globalizacija-ir-kultura
10. Laima Urbšienė	2011	„Globalizacijos samprata: šiuolaikiniai požiūriai“, <i>Verslas: teorija ir praktika</i>	t. 12 (3), p. 203–214	Vilniaus: Gedimino technikos universitetas	https://journals.vgtu.lt/index.php/BTP/article/download/8691/7617
Papildoma literatūra					
Benedict Anderson	1999	<i>Įsivaizduojamos bendruomenės: apmąstymai apie nacionalizmo kilmę ir plitimą</i>		Vilnius: Baltos lankos	VU bibliotekoje
Gregory Ashworth, Peter Howard	2007	<i>Europos paveldas. Planavimas ir valdymas</i>		Vilnius: Versus aureus	VU bibliotekoje

Zygmunt Bauman	2007	<i>Globalizacija: pasekmės žmogui</i>		Vilnius: Apostrofa	VU bibliotekoje
Rasa Baločkaitė	2014	„Nepatogus paveldas, nepageidaujama praeitis“, <i>Šiaurės Atėnai</i>			www.satnai.lt/2014/08/26/nepatogus-paveldas-nepageidaujama-praeitis
Thomas Hylland Eriksen	2004	<i>Akimirkos tironija: greitas ir lėtas laikas informacijos amžiuje</i>		Vilnius: Tyto alba	VU bibliotekoje
Thomas Hylland Eriksen	2016	<i>Overheating: An anthropology of accelerated change</i>		London: Pluto press	VU bibliotekoje